

Bemutatjuk

A MOBILITÁS IFJÚSÁGI SZOLGÁLAT

1. A MOBILITÁS IFJÚSÁGI SZOLGÁLAT TÖRTÉNETE

A Mobilitás Ifjúsági Szolgálatot a Művelődési és Közoktatási Minisztérium alapította 1995. decemberében az oktatáson kívüli nemzetközi ifjúsági cserekapcsolatok fejlesztése, ifjúsági szakemberek nemzetközi együttműködésének elősegítése és ifjúsági célú pályázatok lebonyolítása érdekében.

2. A MOBILITÁS IFJÚSÁGI SZOLGÁLAT TEVÉKENYSÉGE

A Mobilitás Ifjúsági Szolgálat kiemelt feladata az Európai Unió Fiatalok Európáért programjának kezelése. Ezt a feladatot hivatalosan, az Európai Bizottsággal kötött szerződés értelmében, mint Nemzeti Iroda végzi.

A Fiatalok Európáért Program a 15-25 év közötti fiatalok csoportos cseréit, tanulmányútjait, ifjúsági szakemberek továbbképzését, európai szintű együttműködését támogatja.

A program és a pályázatok egységes kezelését, a minőségi követelmények érvényesítését a Nemzeti Irodák nemzetközi hálózatának szoros együttműködése, a közös felkészülések, képzések, az állandó kapcsolattartás és információáramlás teszi lehetővé.

A Mobilitás felelős az ifjúsági területet érintő kétoldalú kormányközi megállapodások megvalósításáért is.

A Mobilitás a nemzetközi ifjúsági kapcsolatok fejlesztése érdekében, nonprofit és intézményi területen létrejövő cserék elősegítésére és támogatására, nemzetközi rendezvényeken való részvétel támogatására pályázatokat ír ki.

A Mobilitás Ifjúsági Szolgálat fenti tevékenységének elősegítése érdekében rendszeres információs tevékenységet folytatott, mint ügyfélszolgálati iroda működött, napi nyitva tartással. A pályázni szándékozókat, a szokásostól eltérő módon mindenki számára állandóan nyitott pályázati tanácsadásra fogadta, aminek a keretében az előkészítéshez, programtervezéshez, költségvetés kialakításához és a lebonyolítást követő értékeléshez adott segítséget. Az ország minden részről tájékoztatókra, információs napokra, kiállításokra szóló meghívásoknak tett eleget. Nehézségbe ütközött ugyanakkor az intézményen vagy szervezeten keresztül nem elérhető fiatalokkal való kapcsolatépítés.

Az információknak a fiatalokhoz történő hatékonyabb eljuttatása érdekében ifjúsági munkásokból álló önkéntes hálózatot szervezett meg. A hálózat tagjai önkormányzati kapcsolatban állnak a fiatalokkal az ország különböző pontjain. A hálózat tagjai 1996. októbere és 1997. júniusa között ötmódulos képzési programon vettek részt. Ennek keretében megismerkedhettek a pályázattal rendszerével, a pályázati tanácsadással, segítséget kaptak a velük kapcsolatos információk terjesztéséhez. A fentieken kívül hasznos módszereket sajátíthattak el a nemzetközi csere szervezéséhez, a lebonyolításuk során felmerülő problémák kezeléséhez.

„A Fiatalok Európáért Program minőségi követelményei miatt a potenciális pályázók többségénél létezik egy gátlás, még akkor is, ha a csereprogram megvalósításához szükséges feltételek adottak. Ez jól felépített képzéssel oldani lehet. A képzésen meghatározzuk a program irányát, a közös csoportmunkák során megszilárdul a motiváció és a résztvevők választ kapnak kérdéseikre. A Hálózati képzés hatékonysága abban mutatkozik meg, hogy mennyire sikerült a helyi közösség életének részévé

tenni azt az információt, hogy a Fiatalok Európáért Program segítségével 'jó dolgokat lehet csinálni.'” (részlet a Hálózati Képzés értékeléséből)

A hálózati képzés regionális képzésekkel folytatódott 1998. novemberében az ország három pontján, Egerben, Veszprémben és Békéscsabán. Ezeknek a lebonyolításából már a hálózati képviselők is aktívan kivették a részüket.

A hazai és a külföldön megvalósult nemzetközi képzéseknek egyik központi célja a Fiatalok Európáért Program lehetőségeinek és az általa bevezetett új módszerek, az interkulturális tanulásnak és gyakorlati alkalmazásának megismerése volt.

„Az interkulturális tanulás az a pedagógiai megközelítési mód, amely lehetővé teszi a kultúrák közötti különbségek és a belőlük fakadó előítéletek, feszültségek tudatosítását és békés formában történő feldolgozását. A nemzetközi cserékben a fiataloknak ilyen megközelítésben kell egymással ismerkedniük, tudatosítva önmagukban saját értékeiket, identitásukat, de ugyanakkor kiszakítva őket elszigeteltségükből, előítéleteikből és megnyitva őket egy másik kultúra felé.”

3. A FIATALOK EURÓPÁÉRT PROGRAM

A Fiatalok Európáért Program fő célja a fiatalokat egymás jobb megismerésére és kölcsönös elfogadására, azaz toleranciára nevelni, megismertetni velük az európai valóságot és Európa aktív és felelős polgáraivá tenni őket.

Az Európai Bizottság 1989 óta működtetett programokat a 15-25 év közötti fiatalok nemzetközi mobilitásának elősegítésére. A Fiatalok Európáért Program különböző formái, a Tempus, a Pétre, az Erasmus más-más területeken, eltérő célcsoporttal, de mind a fiatalok nemzetközi tapasztalatszerzését igyekeztek előmozdítani és kezdeményezéseiket anyagilag is támogatni.

Az Európai Bizottság határozata értelmében 1995-1999 között FEP III. néven 126 millió ECU-t fordít a fiatalok támogatására. A program kiegészíti a Leonardo és a Socrates programokat, mindháromat a XXII. sz. Oktatási-Képzési-Ifjúsági Főigazgatóság kezeli.

Az uniós csatlakozási tárgyalások előrehaladtával lehetőség nyílt arra, hogy a társult országok is bekapcsolódjanak az uniós programokba és saját országukban, saját hatáskörrel bírálják el a pályázatokat. Elsőként, a fiataloknak szóló programok kaptak erre lehetőséget.

Az Európai Unió 1997-ben 89.000 ECU, 1998-ban 417.000 ECU támogatásra kötött szerződést a magyar állammal a Fiatalok Európáért Program keretében. A pályázatok támogatását és a Program működtetésének költségeit fele-fele arányban fedezi a magyar költségvetési és az Unió hozzájárulás.

IFJÚSÁGI CSERÉK

Az ifjúsági cserék kritériumai

- minimum két csoport – kis létszám (16-20 fő)
- rövid időtartam (6-21 nap)
- közös téma
- interkulturális tanulás
- fiatalok aktív részvétele

Az 1997-es első decentralizált pályázati meghirdetés óta a fiatalok nemzetközi programszervezési kedve egyre több ifjúsági cserét hozott létre. 1997-98-ban 165 pályázat született.

A program alapelve az volt, hogy jó minőségű cserék létrejöttét segítse elő. A szigorú előírások jól végiggondolt módszertant igyekezte érvényre juttatni. Bár a pályázati elvárásoknak nem volt egyszerű megfelelni, a pályázatok minősége fokozatosan javult, a beadott pályázatok 67-70%-a támogatást nyert. 1997-98-ban projektenként átlagosan 609.260 Ft támogatást ítéltünk meg.

Ifjúsági cserékre fordított támogatás (Fiatalok Európáért A.I.) 1997-98

A csereprogram témája szabadon választott lehetett. A fiatalok érdeklődésének középpontjában leginkább az alábbi témák álltak:

1. Európai öntudat
2. Esélyegyenlőség
3. Kulturális örökség megőrzése
4. Művelődés és kultúra
5. Környezetvédelem

Néhány példa megvalósult cserékből:

- Interkulturális tanulás egymás hagyományainak megismerésén keresztül
- Fiatalok munkanélkülisége
- A kábítószer, alkohol és AIDS veszélyei
- Nemzetközi drámatábor
- Európai mobilitás – tanulható?
- Víz-ember-társadalom: nemzetközi környezetvédelmi nyári találkozó

A program elsősorban hátrányos helyzetű fiataloknak igyekezett segíteni. A Tanácsadó Testület meghatározása szerint hátrányos helyzetűnek minősültek az elmúlt két évben, és ezért előnyt élveztek, ill. nagyobb arányú támogatást kaphattak azok a fiatalok, akik isitelepülésen éltek, gazdaságilag elmaradott régióból származtak, saját vagy szüleik szociális körülményei az átlagosnál nehezebbek voltak, esetleg szellemi vagy fizikai sérültek voltak.

Az elmúlt két év tapasztalatai azt mutatják, hogy kiugróan magas a budapesti fiatalok által kezdeményezett projektek száma.

Kiemelkedően aktívnak bizonyult az észak-északkelet magyarországi térség, a projektek száma arányosan megoszlik a térség különböző megyéi között. A vidéki térségek közül a Dél- és Dél-nyugat Dunántúl képviseltet magát a legkisebb arányban a cseréket szervezők között. Érdekes, egyben örvendetes tény, hogy a küldő és fogadó programok száma csaknem teljesen kiegyenlítette egymást.

Az elmúlt két évben benyújtott pályázatok közel 2.000 magyar fiatal bevonásával készültek, ami cserénként átlagban 18 főt jelent. A programok jelentős része viszontfogadással folytatódott egy következő fordulóban.

Pályázati határidők	Beadott pályázatok száma	Igényelt támogatás összesen (Ft)	Nyertes pályázatok száma	Megítélt támogatás összesen (Ft)
1997. május 1.	19	24.731.339	19	13.387.000
1997. október 1.	17	11.307.511	12	6.889.000
1998. február 1.	36	22.663.750	18	10.609.575
1998. május 1.	81	56.134.195	53	19.683.900
1998. október 1.	12	8.074.620	9	5.443.480
Összesen:	165	122.911.415	111	67.627.885

A részvevő fiatalok átlagos életkora 1997-ben a fogadó programok esetében alacsonyabbnak (15-20 év) bizonyult. A külföldre utazók között nagyobb arányban szerepelt a pár évvel idősebb korosztály (18-23 év). 1998-ban ezzel szemben mind a küldő, mind a fogadó programokon leginkább 15-20 éves fiatalok vettek részt. Ez nem feltétlenül jelentette azt, hogy ebben a korosztályban több csereprogram született hanem inkább azt, hogy a 15-18 éves fiatalok csoportjai magasabb létszámúak voltak.

A pályázó szervezetek között egyaránt találkoztunk önkormányzatokkal, helyi és országos ifjúsági szervezetekkel, környezetvédelmi, kulturális, sport, hagyományörző egyesületekkel, alapítványokkal, diákönkormányzatokkal, de gyakran pályáztak iskolák informális ifjúsági csoportjai is.

A projektek legnagyobb százaléka a helyi szinten működő szervezetek lelkes munkájának eredménye volt mind 1997-ben, mind 1998-ban. A fiatalok helyi szintű mozgósítása, közvetlen környezetük, lakóhelyük életében való részvételük egyik hangsúlyos célja a nemzetközi ifjúsági programoknak is.

Év	Helyi	Regionális szinten működő szervezet	Országos	Európai
1997.	46 %	0 %	36 %	18 %
1998.	55 %	20 %	19 %	6 %
Összesen:	54%	17 %	21 %	8 %

A nemzetközi ifjúsági cserében résztvevő szervezetek megoszlása 1997-98

A legnépszerűbb partnerországnak az elmúlt két év tapasztalatai alapján az immár hagyományos partnerünknek tekinthető Németország bizonyult.

1. Németország
2. Franciaország
3. Spanyolország
4. Nagy-Britannia
5. Finnország

Rövid tanulmányutak ifjúsági munkások számára

A tanulmányutak rövidegük és tartalmas programjaik miatt nagyon népszerűek voltak. A tanulmányúton való részvétel feltétele volt, hogy a jelentkező csoportja a későbbiekben nemzetközi cserekapcsolatot szándékozzon megvalósítani. A tanulmányutak félévente, egyéni pályázatként kerültek meghirdetésre a Nemzetközi Irodák által kifejlesztett, koordinált rendszerben.

A kiutazók jellemzői: aktívan tevékenykedő ifjúsági munkások egy nonprofit szervezetben, fiatalokkal foglalkozó intézményben vagy ifjúsági csoportban. Az átlagéletkor 20 év volt.

Küldő programok

Támogatott létszám	1997. I-II. félév	1998. I-II. félév
	29 fő	40 fő

Amelyik országra a legtöbb voltak kíváncsiak az elmúlt két évben...

Franciaország, Dánia	7-7 fő kiutazó
Németország, Görögország	6-6 fő kiutazó
Nagy-Britannia	5 fő kiutazó
Belgium, Hollandia, Írország, Olaszország	4-4 fő kiutazó

4. EGYÉB NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI KAPCSOLATOK TÁMOGATÁSA

Kétoldalú kormányközi megállapodások

Az ifjúságpolitikai együttműködés szempontjából legjelentősebb országokkal kétoldalú megállapodások, ún. protokoll-szerződések szabályozzák a kapcsolatokat. 1997-98-ban három országgal volt Magyarországnak ilyen protokollszerződése: Németországgal, Franciaországgal és Olaszországgal.

A protokollszerződések két részből állnak. Az első tartalmazza a szakmai együttműködést, amelynek keretében az elmúlt két évben szakértők csoportjai cserélhettek tapasztalatot az ifjúsági munka és az ifjúságpolitika területén.

A második rész tartalmazza a csoportos ifjúsági csereprogramokra vonatkozó megállapodást, amelynek értelmében mindkét fél vállalja, hogy az ifjúsági szervezetek között már meglévő partnerkapcsolatokat támogatja. Közös, kétoldalú cserekapcsolatok szervezésekor a partnerek pályázatot nyújthattak be, amit a két ország lehetőségeihez mérten, az adott ország prioritásaitól függően évről évre kölcsönösen támogatott.

Szinte minden esetben a kormányok által felajánlott speciális, ifjúsági területet vagy kultúrát érintő egyéni tanulmányutakon is részt lehetett venni.

Egyéb két- és többoldalú cserekapcsolatok

A kiemelt országokon túl minden európai országokkal létesítendő csereprogrammal lehetett pályázatot benyújtani, sőt a kiírások nem zárták ki a más földrészen lakó fiatalokkal szervezendő cseréket sem. A határon túli magyar gyermekekkel és fiatalokkal szervezett programok fontosságát pedig külön pályázat keretében nyújtott támogatásokkal ismertük el. Ezeket magyar költségvetési pénzforrásokból támogattuk.

A Mobilitás Ifjúsági Szolgálat a fenti programjainak keretében felvállalta az iskolai és testvértelepülési csereprogramok támogatását is, annak ellenére, hogy célcsoportját elsősorban a civil ifjúsági szervezetek jelentik. Nem mondtunk le azonban arról, hogy ezeket tartalmilag úgy befolyásoljuk, hogy közelítsenek az ifjúsági szervezetek által szervezett csereprogramokhoz. Szerettük volna megmutatni, hogy önmagában egy külföldi kapcsolat még nem érték, csak akkor lesz azzá, ha az együtt töltött napokat tudatosan, pedagógiaiilag felelősen és a program jellegéhez igazodva szervezik meg.

A pályázatok elbírálásánál az olyan projekteket igyekeztünk előnyben részesíteni, amelyekben a fiatalok az előkészítő szakasztól a megvalósításon át az utólagos értékelésig a program aktív részvevői voltak, amelyekben a partnerscsoportok közös tevékenységének eredményeképpen a fiatalok megismerték a kulturális különbségeket, tudatossá tették és megtanulták értéküként megélni azokat, amelyeknek hatására a fiatalok várhatóan nyitottabbá, toleránsabbá és társadalmilag aktívabbá váltak. Előnyt élveztek továbbá a hátrányos helyzetű fiatalok programjai.

Két év alatt csaknem 3000 pályázat!

	Beadott pályázatok száma	Elfogadott	Támogatás nagysága (Ft)
	1997		
Magyar-német	82	78	18.000.000,-
Két- és többoldalú	1293	492	73.000.000,-
Összesen:	1375	570	91.000.000,-
Projektenkénti átlagtámogatás			159.649,-
	1998		
Magyar-német	304	149	9.000.000,-
Magyar-francia	112	64	10.000.000,-
Magyar-olasz	67	30	4.000.000,-
Két- és többoldalú	420	317	44.000.000,-
Határon túli	650	204	16.000.000,-
Összesen:	1553	744	93.000.000,-

Projektenkénti átlagtámogatás			125.000,-
-------------------------------	--	--	-----------

A protokollszerződésekben foglalt egyéni tanulmányutakon 1998-ban 77 fő vett részt.